

Sjukförsäkringslagen ändras: upprätthållande och tidigt stödjande av arbetsförmågan

Utbildningsturné

Hösten 2010

FPA

Ny betoning inom den lagstadgade verksamheten

(Sata-kommittén 26.5.2009 => riktlinjer)

- Effektiviserande av den företagshälsovårdsverksamhet som ska främja arbetsförmåga och förebygga arbetsoförmåga
- Bättre utnyttjande av samarbetet mellan arbetsgivaren och företagshälsovården och de möjligheter som finns
 - åtgärder som inverkar på arbets- och funktionsförmågan i omfattande grad, i rätt tid och rätt dimensionerade
- Skyldigheten att följa upp hälsan och arbetsförmågan blir en del av företagshälsovårdens och arbetsplatsens basverksamhet och företagshälsovården får koordineringsansvar för bedömningen av vårdbehovet och rehabilitering
- Ersättningsystemet ska förbättra företagshälsovårdens effektivitet

Praxisen för ersättande av företagshälsovård ska bli mera sporrande - Arbetslivsgruppens slutrapport 1.2.2010: Förslag om hur arbetskarriärerna ska förlängas

Den företagshälsovårdsverksamhet som ska främja arbetsförmåga och förebygga arbetsoförmåga ska förstärkas. En effektiv styrmekanism är att binda nivån på ersättningen för företagshälsovård till sådan verksamhet.

- Utgående från Sata-kommitténs förslag ska företagshälsovård som grundar sig på upprätthållande och tidigt stödjande av arbetsförmågan ha en ersättningsnivå på 60 %.
- En ändring av lagstiftningen är under beredning vid SHM. I anslutning till detta följer delegationen för företagshälsovård med ändringens inverkan och bedömer behovet av fortsatt utveckling.

Åtgärder för att utveckla ersättandet av kostnaderna för företagshälsovård 2011 - lagstiftningen

➤ **Förslag till ändring av 13 kap. 5 § i sjukförsäkringslagen träder i kraft 1.1.2011 (RP 67/2010)**

- Sata-kommitténs beslut om riktlinjer (26.5.2009) => lagförslag: **företagshälsovård som grundar sig på upprätthållande och tidigt stödjande av arbetsförmågan ska ha en ersättningsnivå på 60 %**
- Förslagets utgångspunkt: ersättningarna för företagshälsovård uppmuntrar till att på ett effektivt sätt **upprätthålla arbetsförmågan** på arbetsplatserna och ordna den **arbetshälsorelaterade handledning** som ges av företagshälsovården, både på arbetsplatserna och inom ramen för samarbete med utomstående aktörer
- Lagändringen förutsätter att förfarandet vid ansökan om ersättning revideras och att avgörandepraxisen ses över samt att det kund- och intressentsamarbete som stödjer

Lagförslagets syfte:

Stärka den verksamhet som ska främja arbetsförmåga och förebygga arbetsoförmåga på alla arbetsplatser

Lagändringen har följande syften:

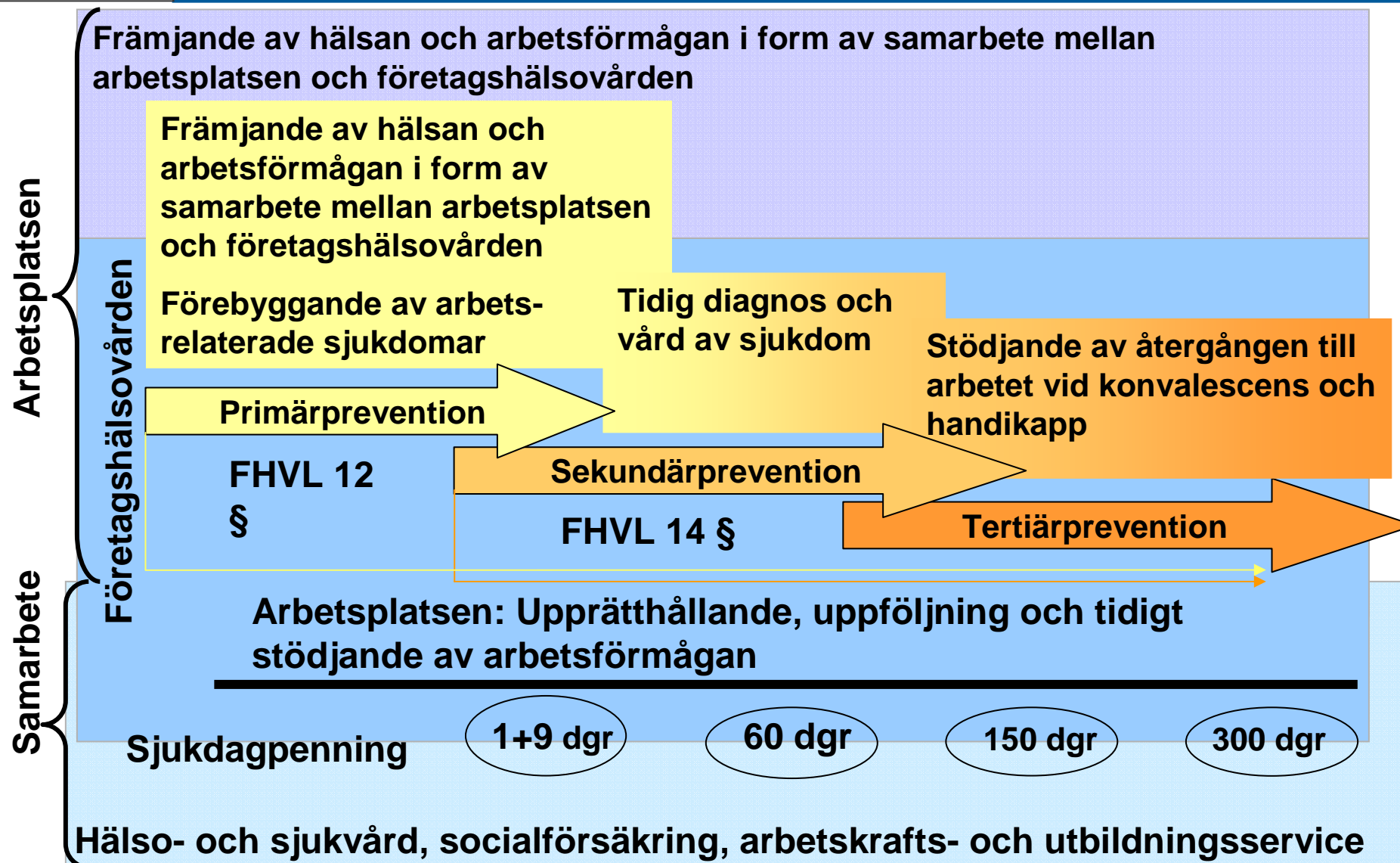
- Förbättra samarbetet mellan arbetsplatsen och företagshälsovården för att främja arbetsförmågan och förebygga arbetsoförmåga på arbetsplatserna
- Bättre utnyttja de möjligheter som företagshälsovården erbjuder vad gäller upprätthållande av arbetsförmågan och genomförande av tidigt stödjande
- Effektivisera företagshälsovården genom att utveckla verksamheten i enlighet med god företagshälsovårdspraxis
- Ersättningarna ska utgöra incitament för främjandet av arbetsförmågan

Upprätthållande, uppföljning och tidigt stödjande av arbetsförmågan på arbetsplatsen (Upprätthållande av arbetsförmågan):

- arbetsplatsen och företagshälsovården kommer tillsammans överens om och gör upp en skriftlig beskrivning av praxisen och tillvägagångssätten för upprätthållandet av arbetsförmågan, som man följer på arbetsplatsen
- beskrivningen görs upp utgående från arbetsplatsens behov
- i beskrivningen dokumenteras praxisen för uppföljning av arbetsförmågan, hur problem och behov av stöd som gäller arbetsförmågan tas upp samt genomförande av tidigt stödjande

Effektiviserande av samarbetet mellan arbetsplatsen och företagshälsovården

- främjande av arbetsförmågan hos alla som är med i arbetslivet i arbetskarriärens alla skeden genom proaktivt och tidigt stödjande av arbetsförmågan
- med tidigt stödjande avses verksamhet som genomförs i samarbete mellan arbetsplatsen, arbetstagaren och företagshälsovården i syfte att proaktivt främja arbetsförmågan och förebygga arbetsoförmåga och som inleds i början av arbetskarriären och fortsätter under hela dess förlopp

Effektfullhet genom god företagshälsovårdspraxis

- Ersättningens belopp är **50%** för sådan verksamhet som avses i 12 § och för sådan sjukvård som avses i 14 § i lagen om företagshälsovård
- Beviljandet av ersättning förutsätter att företagshälsovården fortgående utförs **i enlighet med god företagshälsovårdspraxis**

(förslag till ändring av 13 kap. 5 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen)

Principer

- Yrkeskompetens, sakkännedom inom arbetshälsa
- Multiprofessionellt verksamhetskoncept
- Etiska principer och förtroendefullhet
- Samarbete i enlighet med lagen om företagshälsovård

Process

- Utvärdering av behoven på arbetsplatsen
- Mål och prioriteringar
- Planering och genomförande av verksamheten så att målsättningarna uppnås
- Utvärdering och uppföljning av företagshälsovårdens kvalitet och effektfullhet i samarbete

- Ingående branschkunskap
- Kunskap om arbetsplatsens verksamhet och personalens hälsotillstånd och arbetsförmåga

G
F
H
V
P

Verksamhet som ersätts och godtagbara kostnader oförändrade

- **I god företagshälsovårdspraxis ingår**
 - ett företagshälsovårdsavtal som gjorts upp i samarbete mellan arbetsgivaren och företagshälsovården
 - en på arbetsplatsen uppgjord arbetsplatsutredning
 - en verksamhetsplan för företagshälsovården som baserar sig på arbetsplatsutredningen
- **Till god företagshälsovårdspraxis hör dessutom att arbetsplatsen och företagshälsovården i samarbete**
 - utreder och följer upp de anställdas hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga (hälsoundersökningar)
 - ger information, anvisningar och råd kring de frågor som anges i 12 § i statsrådets förordning 1484/2001

(förslag till ändring av 13 kap. 5 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen)

- Utvärdering och uppföljning av kvalitet och effektfullhet ska göras på det sätt som anges i 15 § i statsrådets förordning 1484/2001.

Samarbete en förutsättning för effektivitet– Upprätthållande, uppföljning och tidigt stödande av arbetsförmågan

En ersättningsnivå på 60 % (ersättningsklass I) förutsätter att:

- arbetsplatsen och företagshälsovården har gemensamma målsättningar och i samarbete överenskomna tillvägagångssätt enligt vilka upprätthållande, uppföljning och tidigt stödande av arbetsförmågan genomförs i form av samarbete parterna emellan
- man i verksamhetsplanen för företagshälsovården antecknar hur uppföljningen av arbetsförmågan genomförs och rapporteras och att den lagstadgade verksamheten omfattar informationsutbyte och uppföljning, inkl. uppföljning av sjukfrånvaron.

(förslag till ändring av 13 kap. 5 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen)

- Upprätthållande, uppföljning och tidigt stödande av arbetsförmågan genomförs i samarbete mellan arbetsplatsen och företagshälsovården
- Parterna kommer sinsemellan överens om praxisen för upprätthållandet av arbetsförmågan
- Parterna förbinder sig att följa tillvägagångssätten; ökat förtroende

I samarbete uppgjord och överenskommen skriftlig beskrivning

- Upprätthållande av arbetsförmågan på arbetsplatsen, samarbete, praxis och proaktiv verksamhet för att främja arbetsförmågan och förebygga arbetsoförmåga
 - fastställande av tillvägagångssätt och verksamhetens innehåll, genomförande, vilken roll de olika parterna har, uppgifter och ansvar
 - identifiering av de faktorer som främjar arbetsförmågan, hur ärenden tas upp och praxis vid ordnandet av stödåtgärder
 - tillvägagångssätt för hanteringen av sjukfrånvaron
 - praxis för anmälan av frånvaro, genomförande av frånvarouppföljningen samt vilket stöd som ges och anvisningar för hur man ska kontakta företagshälsovården
 - arbetsplatsens uppgifter när det gäller att lämna sjukfrånvarosammandrag och -intyg till företagshälsovården
 - beskrivning av hur företagshälsovården följer upp sjukfrånvaron och hur de uppgifter som fås på basis av uppföljningen hanteras och presenteras på arbetsplatsen.
- Ansvarsfördelningen och uppgifterna i anslutning till uppföljningen av arbetsförmågan och rapporteringen antecknas i verksamhetsplanen för företagshälsovården

Nytt 2 mom. i motiveringarna för sjukförsäkringslagens 13 kap. 5 §

Små arbetsplatser med under 20 anställda

- Tillvägagångssätt för tidigt stödjande kan avtalas i samband med arbetsplatsutredningsbesöket och uppgörandet och den årliga justeringen av verksamhetsplanen för företagshälsovården
 - i arbetsplatsutredningsrapporten antecknas den praxis som tillämpas och det samarbete som genomförs på arbetsplatsen för upprätthållande, uppföljning och tidigt stödjande av arbetsförmågan
 - i verksamhetsplanen antecknas de åtgärder i enlighet med god företagshälsovårdspraxis som företagshälsovården vidtar för stödjande av arbetsförmågan och förebyggande av problem med arbetsförmågan
- Också små arbetsplatser är skyldiga att följa upp arbetsförmågan och sjukfrånvaron och vid problem att ta kontakt och samarbeta med företagshälsovården

Nytt 2 mom. i motiveringarna för sjukförsäkringslagens 13 kap. 5 §

Företagare och andra som utför eget arbete

- I fråga om huruvida kostnader för företagshälsovård för företagare och andra som utför eget arbete kan ersättas, tillämpas i tillämpliga delar villkoren för ersättning för förebyggande företagshälsovård för arbetsgivare.
- Företagaren ska komma överens med företagshälsovården om hur man för hans/hennes del kan stöda upprätthållandet, uppföljningen och det tidiga stödjandet av arbetsförmågan.
- Det överenskomna förfarandet antecknas i verksamhetsplanen för företagshälsovården.

Arbetsgivarföretagare och ensamföretagare

- På arbetsgivarföretagaren kan den praxis som man kommit överens om i företaget tillämpas
 - arbetsgivarföretagaren verkställer sina egna tjänster som en del av företagets verksamhet och ansöker också om sina egna kostnader i företagets ansökan om ersättning.
 - Av ensamföretagare krävs
 - att man kommit överens med företagshälsovården om möjligheten att använda sig av ett förfarande som motsvarar företagshälsovårdsförhandlingar
 - företagaren bör ha möjlighet att årligen delta i företagshälsovårdsförhandlingar då det uppstår ett behov av stödande av arbetsförmågan på grund av problem med arbetsförmågan eller risk för arbetsoförmåga
- => På praktisk nivå kommer man överens om
- hur den årliga kontakten ska genomföras
 - parter, behov och situationer

Nytt 2 mom. i motiveringarna för sjukförsäkringslagens 13 kap. 5 §

Lagen träder i kraft 1.1.2011

- **Arbetsgivare**
 - Den nya lagen tillämpas om räkenskapsperioden slutar 31.12.2011 eller senare
- **Företagare och andra som utför eget arbete**
 - Den nya lagen tillämpas på kostnader som uppstår 1.1.2012 eller senare

Den skriftliga verksamhetsplanen och de verksamhetsformer och den verksamhetspraxis för upprätthållande av arbetsförmågan som beskrivs i denna ska vara i bruk senast 31.12.2011.

Upprätthållande, uppföljning och tidigt stödjande av arbetsförmågan

På arbetsplatsens ansvar

Skriftligt dokumentera verksamhetspraxisen och förfara i enlighet med denna

Dokumentationen av verksamhetspraxisen ska innehålla en beskrivning av

- hur dokumentationen gjorts upp
- förfarandet för identifiering av behovet och genomförande av tidigt stödjande
- användningen av ovannämnda förfarande
- kontaktblanketter e.d.
- systemet för hantering av sjukfrånvaron (praxis för anmälan av frånvaro, uppföljning och vilket stöd som ges på arbetsplatsen, anvisningar för hur man kontaktar företagshälsovården, hur uppföljningsuppgifterna behandlas på arbetsplatsen (arbetsplats <-> företagshälsovård))

I samarbete mellan arbetsplatsen och företagshälsovården

i enlighet med den gemensamt överenskomna och skriftligt uppgjorda beskrivningen av verksamhetspraxisen

=>gemensamma mål

=>samarbete mellan cheferna, personalen och företagshälsovården i enlighet med den överenskomna verksamhetspraxisen

=>utbildning av cheferna och personalen

=> information, vägledning och rådgivning

Företagshälsovårdens uppgift

- verksamhet i enlighet med god företagshälsovårdspraxis inkl. uppföljning och bedömning
- identifiering av behovet och genomförande av tidigt stödjande samt uppföljning av sjukfrånvaron
- uppföljning av arbetsförmågan och rapportering och analys i enlighet med verksamhetsplanen för företagshälsovården

Styrnings- och koordineringsansvar för informationsutbytet och samarbetet mellan aktörerna

Företagshälsovårdens roll vid främjandet av arbetsförmågan och förebyggandet av arbetsoförmåga

- Effektiviserande av samarbetet mellan arbetsplatsen och företagshälsovården - rådgivning och handledning, stöd från arbetsplatsen
- Verksamheten följer god företagshälsovårdspraxis - kunskapsbas, åtgärder
 - Uppföljning och bedömning av hälsotillståndet och arbets- och funktionsförmågan ska utgöra en central del av den lagstadgade verksamheten (FHVL 12 och 14 §)
- Stödjande av arbetsförmågan det centrala i verksamheten
 - Tidigt stödjande och samarbete - från början av arbetskarriären¹⁸

Ersättningarna som främjare av företagshälsovårdens effektivitet

- **Företagshälsovården förnyas:**
 - stödjande av arbetsförmågan det centrala i verksamheten
 - samarbete och dokumentering
- **Upprätthållande av arbetsförmågan som grundar sig på samarbete mellan arbetsplatsen och företagshälsovården omfattas av en ersättningsnivå på 60 %**
 - förutsätter även att arbetsgivaren och arbetsplatsen deltar i stödjandet av arbetsförmågan
- **Ersättningen uppmuntrar till och stödjer verksamhet i enlighet med god företagshälsovårdspraxis och ökad effektivitet inom företagshälsovården**